

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus HUMANIS. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 3. Vtrum substantiæ panis & vini per co[n]secrationem annihilentur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

quidno generis præcisè considerato: quia gradus specificus non possunt à generis separari, cum in vnam simplicem entitatem coalescant. Confirmatur, quia per eandem formam, panis est panis, & substantia, & entitas. Quomodo autem dicatur, *Id quod fuit panis, nunc est Corpus Christi*, qui modus loquendi videtur Caetanum mouisse, infra dicitur.

DVBIVM II.

Verum, si substantia panis non conuerteretur in Corpus Christi, sed maneret, posset ibidem poni Corpus Christi per diuinam potentiam?

Respondeo, Omnino tenendum est, potuisse ibi poni Corpus Christi cum pane, & sub pane, sicut modo est sub accidentibus per intimam præsentiam, quamuis accidentia tunc non haberent illum ordinem ad Corpus Christi, quem modo habent. Ratio est, quia sicuti quantitas panis, & alia accidentia, non excludunt Corpus Christi, sic neque substantia panis illud excludere potest, quin sub illa possit collocari & intimè præsens esse. Confirmatur; quia si Deus potest duo corpora retinentia suam extensionem simul ponere, multò magis poterit Corpus Christi habens modum existendi spirituale & indiuisibilem ponere sub panis substantia; cum corpus habens talem modum, nullo modo excludat aliud corpus habens extensionem. Vnde non solum potest per actionem substantialem & productiuam poni sub pane; sed etiam alibi positum per motum localem, seu actionem adductiuam sub pane collocari. Sicut enim actio productiua Corporis Christi sub accidentibus panis, nõ necessariò requirit desitionem panis; ita neque actio adductiua.

Nec obstat, quod D. Thomas hic in Corpore dicit, rem non posse alicubi, vbi antea non erat, incipere esse, nisi vel per motum adducatur, vel per conuersionem alterius rei in ipsam ponatur. Quia D. Thomas loquitur de ordinarijs, & conuersionis modis, quibus res aliqua incipit esse, vbi antea non erat; qui modi sunt motus localis, & conuersionis. Non tamen intendit negare modum tertium, & extraordinarium, qui est instar puræ creationis: sed existimauit illum modum hinc locum non habere, Deumque etiam in miraculis, vti modis quàm maxime fieri potest consentaneis naturis rerum.

ARTICVLVS III.

Verum substantia panis & vini per consecrationem annihilaretur?

Respondetur non annihilari. Ratio est, quia non desinit in nõ esse absolutè, sed in Corpus, & Sanguinem Domini. Verum, quia hoc obscure est:

Notandum est, Conuersionem esse transitum quemdam ex vna natura, vel forma, vel qualitate in aliam: vt cum vinum vertitur in acetum; cum aer in aquam; frigidum in calidum. Vnde necesse est conuersionem intrinsecè includere duas mutationes; quarum altera est in termino à quo, altera est in termino ad quem. Terminus enim à quo,

desinit esse, vnde mutatur ab esse, ad non esse. Terminus autem ad quem, incipit esse, vel absolutè, vt si antea non erat; vel secundum nouam quandam dependentiam, si erat.

Hoc ergo articulo quæstio est de mutatione quæ est in termino à quo, sive annihilatio? Quidam Doctores existimant hanc mutationem, quæ est in termino à quo, scilicet in pane, esse annihilationem. Ratio est; quia panis absolutè desinit esse, sic vt nihil ipsius substantiæ remaneat, perinde ac si nihil aliud succederet ergo annihilatur. Probatur consequentia; Quia annihilatio est totius desinitio in nihil. Et confirmatur; quia panis iste potest reproducì à Deo per creationem: quod signum est fuisse annihilatum. Ita Gabriel Lectio- nẽ 40. in Canonem; & Occam in 4. q. 6. & Albertus Mag. in 4. dist. 10. quæ sententia non est improbabilis.

Meliùs tamen dicitur, panem non annihilari. Ita passim alij Doctores dist. 11. & D. Tho. hic. Rationem quidam reddunt: Quia panis, inquit, non desinit per meram suspensionem concursus diuini, sed ex vi actionis positivæ qua species separantur à subiecto. Detractis enim omnibus accidentibus substantia naturaliter desinit esse: nam forma non potest manere in materia sine dispositionibus; vnde necessariò euanescit, Materia quoque nõ potest priuari omni forma; vnde etiam necessariò desinit esse, cù prior forma euanescat, & alia non succedat.

Sed contrà: Primò, Quia hæc sententia supponit accidentia separari à substantia panis per actionem positiuam, per quã accipiant modum quemdam positiuum existendi per se, qui modus sit terminus huius actionis: quod non videtur verum. Nam frustra ponitur talis modus existendi positiuus in speciebus Sacramentalibus; vt infra ostendemus: vnde etiam frustra ponitur illa actio separans accidentia, & modum illum conferens. Secundò; Esto, sit talis actio, & talis modus in accidentibus separatis, non tamen videtur facere ad propositum. Nam conuersionis panis in Corpus Christi, est integra quædam mutatio substantialis: ergo non debet constare nisi mutationibus substantialibus. Sicut enim substantia composita non constat, nisi substantijs; ita mutatio substantialis composita debet tantummodò consistere mutationibus substantialibus; qualis est desinitio panis & inceptio Corporis Christi. Atqui hæc mutatio circa accidentia, non est mutatio substantialis; quia solum terminatur ad illum modum accidentis: ergo est extra rationem transubstantiationis, quæ est mutatio substantialis: ergo ex ea non potest ratio desitionis illius sumi. Confirmatur, quia modus iste desinendi non repugnat annihilationi: quod patet in simili. Si enim Deus separaret ab Angelo intellectum, & voluntatem, & sic Angeli substantia desineret esse, verè annihilaretur. Sic si à toto mundo detraheret omnia accidentia, & ita mundus desineret esse, verè annihilaretur. Tertio, Ex detractiõne formæ, vel accidentium, non necessariò sequitur desinitio materiæ, vt quæ sit omnium formarum, & accidentium corporalium fundamentum: sed solum ex ordinatione diuina merè libera, qua statuit illi rei subtrahere concursum conseruatiuum, quæ modo naturæ suæ tam dissentaneo existeret. Vnde hæc desinitio magis æstimanda est libera subtractione

Quidam putant panem annihilari.

44 Melius negatur.

Ratio querendum.

Refellitur.

42 Responso est affirmans.

Qua actio ne possit sub pane poni Corpus Christi.

Explicatur D. Tho.

43

Conuersionis quid sit, & quid includat.

concurfus diuini, quàm ex positua illa actione separandi accidentia: ac proinde censetur annihilatio; nisi quid aliud obstat.

45
Vera ratio,
cur Panis
hic ad di-
catur anni-
hilari,

Vera igitur ratio, cur hæc desitio panis non sit annihilatio, dicenda est; quia de ratione annihilationis, vt communiter concipitur, est, vt res ita desinat esse, vt illa desitio ex vi actionis per quã, vel propter quam fit, non ordinetur ad vltierius esse; sed sistat in non esse: atqui panis ita desinit, vt illa desitio ordinetur ad vltierius esse, idque ex vi actionis, qua Christi Corpus ponitur sub speciebus. Est enim hæc desitio panis immediatè fiat per subtractionem influxus conseruatiui (nihil enim est aliud, quàm priuatio essendi, quatenus in primo instanti est pendens à causa priuatiua, scilicet à suspensione actionis conseruatiuæ) tamen censetur fieri ex vi actionis positiuæ, qua ponitur ibi Corpus Christi: nam propter illã actionem fit, & ex intentione agentis ordinatur ad esse Corporis Christi sub speciebus. Quia enim intendebat Christus ponere suum Corpus sub speciebus tanquam principaliter designabile, sensibile, tractabile per species, necessariò debebat excludere panem. Itaq; substantia panis necessariò desinit ex vi actionis, qua ponitur ibi Corpus Christi; non quidem ex vi, quam habet actio præcisè ex natura sua; sed quam habet, vt subest intentioni Dei ordinantis illam ad sic ponendum Corpus Christi sub speciebus.

46
Obiectio
quòd de-
beat esse
formalis
repugnan-
tia termi-
norum.

Dices, Inter terminos conuersionis debet esse formalis repugnantia; ita vt necessariò positio vnus, sit exclusio alterius; vt patet in omnibus conuersionibus formalibus, id est, quæ per successionem formarum in eadem materia vel subiecto fiunt. Si enim possent simul stare, iam nõ esset conuersio; nam vtrumque conseruaretur. Hinc album non vertitur in dulce, sed in nigrum vel rubrum &c. Sed Corpus Christi non ita excludit substantiam panis à speciebus; nam possunt simul consistere, etiam naturaliter, posito illo modo existendi indiuisibiliter in Corpore Christi: ergo non est conuersio inter illa.

Negatur id
de conuer-
sione super
naturali.

Respondeo, In omni conuersione naturali termini ita debent repugnare, vt naturaliter non possint simul consistere. Nam hæc conuersio fit per successionem formarum repugnantium. Secus tamen res habet in conuersionibus supernaturalibus, quibus totum conuertitur in totum supernaturaliter; nam hic non succedit vna forma alteri in eadem materia, vel subiecto, sicut in naturali conuersione; sed tota substantia toti substantiæ, sub iisdem accidentibus, sub quibus non habent illæ duæ substantiæ repugnantiam, nisi illa accidentia debeant informare substantiam, quæ succedit; quod hic non habet locum: vel illam debeant principaliter designare; quod pendet ex intentione agentis. Sufficit igitur, vt termini repugnent quatenus subsunt intentioni agentis; qui sic intendit ponere Corpus Christi sub speciebus, vt sit principaliter designabile, & sensibile per illas: cum quo stare nequit, vt maneat substantia panis: quod etiam est consentaneum naturis rerum, & dignitati Corporis Christi, quod postulabat, vt esset ibi tamquam primaria substantia, non vt quid accessorium substantiæ panis.

Qualis hic
terminoru
repugnan-
tia sufficiat

Confirmantur hæc omnia: Quia vbi est peculiaris modus conuersionis, ibi quoque potest esse peculiaris repugnantia inter id, quod conuertitur,

& id, in quod conuertitur: ergo in conuersione supernaturali, quæ tota pendet ex ordinatione diuina, sufficit ea repugnantia, quæ nascitur ex modo existendi, quem Deus intendit. Præsertim cum in conuersione non videatur requiri repugnantia terminorum ob aliam causam, quàm vt desitio vnus non iungatur per accidens cum inceptio alterius. Atqui ad hoc cauendum sufficit intentio diuina, consentanea naturis rerum, ordinans desitionem vnus ad inceptio- nem alterius.

Repugnan-
tia termi-
norum in
Conuer-
sione.

ARTICVLVS IV.

Vtrum panis possit conuerti in Corpus Christi?

Respondetur Affirmat. Sed DVBIUM est, Quia actione fiat hæc conuersio; & quis sit formalis terminus huius actionis?

47
Prima sen-
tentia Sco-
ti, id fieri
duplici
actione!

Sunt tres sententiæ. Prima est, Diuersis actionibus panem conuerti in Corpus Christi, & Corpus Christi poni sub speciebus panis. Priorem, esse actionem conuersiuam, & terminari ad substantiam Corporis Christi secundum se, vt est in cælo; vnde ex vi huius actionis illud non poni sub speciebus: quare esse opus alia actione, quam vocant *Adductiuam*, qua Corpus Christi, in quod cõuersus est panis, sub speciebus adducatur. Insinuat Scotus dist. 10. q. 1. & dist. 11. q. 3. & clarè docent eius discipuli.

Secunda sententia: Esse quidem eandem actionem, qua fit cõuersio panis in Corpus Christi; & qua Corpus Christi ponitur sub speciebus panis: sed hanc esse actionem adductiuam, quæ sic adducat Corpus Christi sub species, vt tamen loci non deferat, quem habet in cælo, sed solum acquirat nouam præsentiam sub speciebus. Vnde terminum formalem, ad quem terminatur hæc actio, esse præsentiam nouam, seu nouum vbi. Ita multi recentiores qui scribunt contra hæreticos, & etiam quidam Scotistæ.

Secunda
sententia
id fieri per
*Adductio-
nem.*

Tertia sententia: Solam actionem substantialem conuersiuam requiri. Pro qua:

48
Tertia sen-
tentia id
fieri per
solã actio-
nem sub-
stantialem
conuersiuã.

Dico Primò: Eadem actione, qua panis conuertitur in Corpus Christi, cõstituitur idẽ corpus sub speciebus panis. Est quasi certa, & ferè communis Doctorum. Probatur Primò, quia, si non poneretur ibi per actionem conuersiuam, sed per aliam, non poneretur ibi per transsubstantiationem, sed per aliquam aliam actionem extraneam transsubstantiationi, scilicet per actionem adductiuam, ac proinde impertinens esset transsubstantiatio ad hanc præsentiam: quod tamen est contra sensum Patrum, qui censent Corpus Christi ibi esse propter transsubstantiationem; vt statim ostendemus. Probatur Secundò, Quia terminus ad quem necessariò ponitur ex vi conuersionis, vbi erat terminus a quo: ergo actio conuersiuã sufficit ad præsentiam Corporis Christi ponendam in Eucharistia. Antecedens patet; nam conuersio fit per successionem diuersarum formarum in eadem materia vel subiecto, aut per successionem diuersarum substantiarum sub iisdem accidentibus: semper enim termini conuersionis debent comparari ad aliquid idem, in quo, vel sub quo, fiat successio. Confirmatur; quia nisi maneat aliquid